

Sprawozdania i komunikaty. Kronika wydarzeń

Отчеты и сообщения. Хроника событий

Katarzyna M. Cwynar

X Konferencja Filozofów Krajów Słowiańskich: *Człowiek wobec dziejów a wizje przyszłości (27–30 VI 2017)*

*X Конференция Философов Славянских Стран:
Человек в отношении к истории и представления о будущем (27–30 VI 2017)*

X Konferencja Filozofów Krajów Słowiańskich na temat: *Człowiek wobec dziejów a wizje przyszłości* odbyła się w dniach 27–30 VI 2017 roku. Po raz trzeci miejscem spotkania i dyskusji filozofów z krajów słowiańskich był pałac Załuskich (Międzynarodowe Centrum Edukacji Ekologicznej Uniwersytetu Rzeszowskiego) oraz sąsiadujący z pałacem ośrodek OHP w Iwoniczu. Obrady odbywały się zarówno w pałacu, jak i w zborze ariańskim należącym do kompleksu pałacowo-parkowego, a także w salach ośrodka OHP. Dodam, że w tym miejscu odbyły się także dwie z wcześniejszych konferencji, a mianowicie w 2010 roku oraz w 2012 roku. I choć te trzy z dziesięciu łączy miejsce spotkania to wszystkie dotychczasowe łączy przede wszystkim wspólna idea.

Jest nią wzajemna konfrontacja stanowisk i prezentacja dorobku intelektualnego filozofów krajów słowiańskich. Realizacja tego zamysłu podejmowana jest od osiemnastu lat, kiedy to w 1999 roku odbyła się pierwsza konferencja filozofów krajów słowiańskich. Wymiernym efektem podjętych działań jest nie tylko dziesięć dotychczas zorganizowanych konferencji, ale także wydanych w ich wyniku osiem publikacji zbiorowych oraz siedemnaście tomów – powołanego w 2000 roku – pisma filozofów krajów słowiańskich „ΣΟΦΙΑ”. Czy dorobek to znaczący i inicjatywa ważna? Ocenę należy pozostawić przyszłości. Niemniej, o ile sami uczestnicy tych działań uznawać je będą za znaczące o tyle przedsięwzięcie to będzie kontynuowane.

Organizatorem dziesiątej konferencji było Stowarzyszenie Filozofów Krajów Słowiańskich, redakcja Pisma „ΣΟΦΙΑ”, a także Instytut Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Komitet honorowy i radę programową tworzyli: prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz (przewodniczący – Polska – Rzeszów), Prof. PhDr. František Mihina, CSc. (wiceprzewodniczący – Słowacja – Prešov), доц. Инна М. Наливайко (Białoruś – Mińsk), Prof. PhDr. Jan Zouhar, CSc. (Czechy – Brno), prof. UR dr hab. Przemysław Paczkowski (Polska – Rzeszów), prof. dr hab. Maria Szyszkowska (Polska – Warszawa), проф. Валентина М. Дианова (Rosja – Sankt Petersburg), проф. Анатолий Тихолаз (Ukraina – Kijów), dr Katarzyna M. Cwynar (sekretarz – Polska – Rzeszów).

Konferencję otworzył prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz – prezes Stowarzyszenia Filozofów Krajów Słowiańskich oraz redaktor naczelny Pisma „ΣΟΦΙΑ”. Głos zabrał także prof. UR dr hab. Przemysław Paczkowski – dyrektor Instytutu Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego – odczytując list od prof. dra hab. Sylwestra Czopka, Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz w swoim wystąpieniu, dziękując zebranych za trud przybycia na kolejne wspólne spotkanie, wyraził jednocześnie nadzieję, że udział w obradach, a tym samym konfrontacja stanowisk przyczyni się do dalszej współpracy. Ta zaś, być może, będzie przekładała się także na poszerzenie grona uczestników przyszłych konferencji. Nawiązując do dotychczas zorganizowanych od 1999 roku, podkreślił potrzebę pamięci o tych, którzy byli ich uczestnikami, lecz którzy już odeszli, a mianowicie: prof. UG dr hab. Henryk Szabała (1946–2001) – Gdańsk; проф. Вилен Сергеевич Горский (1931–2007) – Kijów; prof. UAM dr hab. Roman Kozłowski (1929–2007) – Poznań; prof. Jan Szrednicki (1923–2008) – Melbourne; prof. dr hab. Andrzej Nowicki (1919–2011) – Lublin; проф. Марат Миколайович Верніков (1934–2011) – Lwów; Prof. PhDr. Miloslav Petrussek, CSc. (1936–2012) – Praga; проф. Авенир Иванович Уёмов (1928–2012) – Odessa; проф. Юрий Никифорович Солонин (1941–2014) – Sankt Petersburg; prof. UR dr hab. Grażyna Żurkowska (1944–2014) – Rzeszów; prof. dr hab. Stanisław Jedynek (1939–2015) – Lublin; dr Małgorzata Derc (1958–2015) – Toruń; проф. Илья Яковлевич

Левяш (1937–2016) – Mińsk; prof. dr hab. Zdzisław Cackowski (1930–2016) – Lublin; prof. UMCS dr hab. Stefan Symotiuik (1943–2016) – Lublin.

Mimo skromniejszego grona uczestników konferencji w 2017 roku – w porównaniu do poprzednich – udział w niej wzięli przedstawiciele trzydziestu czterech ośrodków filozoficznych z sześciu państw takich jak: Białoruś (Mińsk), Czechy (Brno), Polska (Białystok, Częstochowa, Katowice, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Poznań, Rzeszów, Toruń, Warszawa, Wrocław), Rosja (Jekaterynburg, Rostow nad Donem, Kursk, Sankt Petersburg, Orzeł, Sarańsk), Słowacja (Preszow, Koszyce, Bańska Bystrzyca, Nitra), Ukraina (Lwów, Połtawa). Podczas czterodniowych obrad wygłoszono 63 referaty (z 72 włączonych do programu), zarówno podczas sesji plenarnych, jak i w ramach sekcji tematycznych.

Obradom sesji plenarnej pierwszego dnia (27.06.2017), odbywających się na sali kolumnowej w Pałacu Żałuskich, przewodniczyli: **prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz** (Polska – prezes Stowarzyszenia Filozofów Krajów Słowiańskich) oraz **prof. PhDr. František Mihina, CSc.** (Slovensko – Prešovská univerzita, Prešov). Pierwszym referentem był **проф. Виктор П. Макаренко** (Россия – Южный федеральный университет, Ростов-на-Дону), podejmując w swoim wystąpieniu – zatytułowanym: *Историческая драма православия на фоне конфликта между истиной и политикой* – problem relacji religii i polityki na przykładzie prawosławia i Rosji. Prof. W.P. Makarenko wygłosił swój referat oraz uczestniczył w dyskusji za pośrednictwem Internetu (wideokonferencja). Kolejnymi prelegentami i uczestnikami dyskusji w pierwszej części obrad plenarnych byli: **prof. dr hab. Jan Woleński** (Polska – Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania, Rzeszów) wygłaszając referat na temat *Narody i filozofia*; **prof. PhDr. František Mihina, CSc.** (Slovensko – Prešovská univerzita, Prešov) z wystąpieniem zatytułowanym *Philosophiae et futuro – riziká predikability* oraz **prof. dr hab. Maria Szyszkowska** (Polska – Uniwersytet Warszawski, wiceprezes Stowarzyszenia Filozofów Krajów Słowiańskich) podejmując kwestie wskazane w tytule swojego wystąpienia, a mianowicie: *Nieurzeczywistniane możliwości człowieka ograniczane przez neoliberalizm ekonomiczny*. W dalszej części programu obrad ujęte zostały następujące referaty: **prof. PhDr. Jan Zouhar, CSc.** (Česká republika – Masarykova univerzita, Brno), *O filozofii dziejów Tomáša G. Masaryka w świetle krytyki Jana Patočki*; **проф. Валентина Дианова** (Россия – Санкт-Петербургский государственный университет), *Концепции циклического измерения социокультурного и экономического развития российских авторов первой половины XX века как познавательные стратегии XXI века*; **доц. Инна Наливайко** (Беларусь – Белорусский государственный университет, Минск), *Память как форма существования времени в повседневности*; **prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz** (Polska – prezes Stowarzyszenia Filozofów Krajów Słowiańskich), *Filozofia a problem zmian kulturowych i postępu cywilizacyjnego*. Wygłoszone referaty dały początek dyskusji trwającej do zmroku. Natomiast późnym wieczorem, po kolacji grillowej, w sali

kolumnowej pałacu odbyło się Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Filozofów Krajów Słowiańskich.

Obrady drugiego dnia (28.06.2017) rozpoczęła poranna sesja plenarna, której przewodniczył **prof. UWM dr hab. Józef Dębowski** (Polska – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn) oraz **prof. UR dr hab. Przemysław Paczkowski** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski). Zaplanowano następujące wystąpienia: **prof. PhDr. Ľubomír Belás, CSc.** (Slovensko – Prešovská univerzita, Prešov) *K problematich filozofie dejín*; **prof. dr hab. Marek Łagosz** (Polska – Uniwersytet Wrocławski) *Historiozoficzna strzałka czasu a negalienacyjne kryterium postępu*; **проф. Сергей Астапов** (Россия – Южный федеральный университет, Ростов-на-Дону) *Абсолютное бытие как цель и смысл человеческого существования*; **prof. UR dr hab. Andrzej Niemczuk** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) *Problematyczność przedmiotu filozofii dziejów*; **Doc. Mgr. Sandra Zákutná, PhD.** (Slovensko – Prešovska univerzita, Prešov), *Miesto filozofie dejín vo filozofii osvietenstva*; **prof. PhDr. Ján Šlosiar, CSc.** (Slovensko – Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica) *Formulácie a reformulácie zmyslu života*; **dr hab. Grażyna Szumera** (Polska – Uniwersytet Śląski, Katowice), *Wizje przyszłości w polskiej myśli społecznej pierwszej połowy XX wieku*; **доц. Анатолий Легчин, доц. Ольга Новикова** (Беларусь – Белорусский государственный университет, Минск), *Философия истории и историческая наука: проблема взаимосвязи*; **проф. Татьяна Казарова** (Россия – Орловский государственный университет, Орел) *Есть ли будущее у человечества? Философский прогноз.*

Po przerwie obiadowej obrady odbywały się w ramach trzech sekcji: sekcja I – dzieje a postępek; sekcja II – dynamika dziejów; sekcja III – metoda, człowiek i społeczeństwo. Sekcji I przewodniczyli: **dr Marek Bosak** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) oraz **dr Katarzyna M. Cwynar** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski). Referaty wygłosili: **dr Marek Bosak** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Idea postępu. Zawiedziona nadzieja czy paląca potrzeba?*; **доц. Наталья Жадунова** (Россия – Мордовский государственный университет им. Н.П. Огарева, Саранск), *Нравственные ограничения информационной войны: утопия или проекция будущего*; **dr Katarzyna Krasucka** (Polska – Uniwersytet w Białymstoku), *Mikołaja Fiodorowa koncepcja ludzkiej historii*; **Mgr. PhD. Ondrej Marčevský** (Slovensko – Prešovska univerzita, Prešov), *Nikolaj K. Michajlovkij o možnostiach a podmienkach učenia sa z dejín*; **dr Teresa Zawojka** (Polska – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa), *Postępek czy regres w dziejach? Wojciech Dzieduszycki i źródła jego historiozoficznego optymizmu*; **Mgr. PhD. Richard St'ahel** (Slovensko – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre), *Minulost' a budúcnost' ľudstva z hľadiska kritického environmentalizmu.*

Obradom sekcji II przewodniczyli: **dr Lidia Godek** (Polska – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań) oraz **dr Ryszard Wójtowicz** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski). Referaty wygłosili: **Mgr. PhD. Peter Kyslan** (Slovensko – Prešovska univerzita, Prešov), *Dve cesty pokroku (Rousseau a Kant)*; **dr Lidia Godek** (Polska – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań), *Historia*

i polityka reprezentacji; **доц. Ольга Фархитдинова** (Россия – Уральский Федеральный Университет им. первого Президента России, Екатеринбург), *Событийный полиморфизм и поиски утраченных смыслов бытия*; **dr Ryszard Wójtowicz** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Człowiek w perspektywie humanizmu ewolucyjnego*; **проф. Светлана М. Повторева** (Украина – Национальный университет „Львовская политехника”), *Человек в творчестве Михаила Бахтина*; **dr Maria Niemczuk** (Polska – Uniwersytet Śląski, Katowice), *Filozofia dziejów Pitirima Sorokina*; **Mgr. Katarína Henčová** (Slovensko – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre), *Bookchinova vízia odvrátenia environmentálnej krízy*.

W ramach sekcji III, pod przewodnictwem **prof. UR dra hab. Artura Mordki** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski) oraz **dra Pawła Balceraka** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), referaty wygłosili: **Doc. Mgr. Marián Palenčár, CSc.** (Slovensko – Prešovská univerzita v Prešove), *Blaise Pascal a otázka zmyslu ľudského života (Medzi nudou a zábavou)*; **dr Włodzimierz Zięba** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Tożsamość osobowa w czasie a problem przyszłości*; **Doc. PhDr. Peter Nezník, CSc.** (Slovensko – Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach), *Lev Šestov – pútnik a samotár*; **mgr Izabela Pasternak** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Imperatyw kategoryczny Immanuela Kanta w praktyce*; **dr Halina Šimo** (Polska – Uniwersytet Śląski, Katowice), *Etyka niezależna T. Kotarbińskiego – źródła, trafność, wątki futurystyczne*; **dr Sławomira Ruchała** (Polska – Uniwersytet Śląski, Katowice), *Filisterstwo – pokusą czy/i zagrożeniem dla współczesnego człowieka?*; **dr Paweł Balcerak** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Logika niemonotoniczna jako narzędzie badania błędnych rozumowań*; **Bartłomiej K. Krzych** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Wszechświat i człowiek. Współczesne konteksty filozoficzno-naukowe*.

Trzeci dzień obrad (29.06.2018) rozpoczęła kolejna poranna sesja plenarna, której przewodniczył **dr hab. Jacek Brezcko** (Polska – Uniwersytet Medyczny, Białystok) oraz **prof. PWR dr hab. Marek Sikora** (Polska – Politechnika Wrocławska). Kolejność wystąpień referentów była zaplanowana następująco: **prof. PWR dr hab. Marek Sikora** (Polska – Politechnika Wrocławska), *Współczesny obraz zależności między nauką i techniką*; **проф. Александр Бродский** (Россия – Санкт-Петербургский государственный университет), *Человек на фоне истории. Рецепция идей Льва Толстого в творчестве Милана Кундеры*; **prof. dr hab. Marian Broda** (Polska – Uniwersytet Łódzki), *Koniec czy nowy początek historii Rosji? Paradoksy inteligencko-okcydentalistycznej wizji rosyjskiej przyszłości*; **доц. Ольга Рыбакова** (Россия – Национальный государственный университет физической культуры, спорта и здоровья им. П.Ф. Лесгафта, Санкт-Петербург), *Сублимация как функция культурного релятивизма*; **ks. dr hab. Dariusz Oko** (Polska – Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), *Teoria gender z punktu widzenia biologii*; **доц. Татьяна Шоломова** (Россия – Российский государственный педагогический университет им.

А.И. Герцена, Санкт-Петербург), *Современность как футуристическая утопия*; **dr hab. Jan Wadowski** (Polska – Politechnika Wrocławska), *Partycypacja i responsoryjność jako wyznaczniki pytania o sens bycia. Możliwość rewolucji duchowej w ponowoczesności*.

fol. Katarzyna M. Cwynar

Po dyskusji i przerwie kawowej obrady kontynuowano w ramach sekcji tematycznych. W sekcji I wystąpienia prelegentów zaplanowano następująco: **dr Katarzyna M. Cwynar** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Kooperatywizm jako idea doskonalenia społeczeństwa*; **доц. Екатерина Коваль** (Россия – Всероссийский государственный университет юстиции, Саранск), *«Хорошее общество» как проекция будущего*; **dr Magdalena Mruszczyk** (Polska – Uniwersytet Śląski, Katowice), *Człowiek i jego dzieje w ewolucyjno-twórczym ujęciu fenomenologii życia Anny Teresy Tymienieckiej*; **mgr Mateusz Binek** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Modernizacyjny charakter wizji Trzeciej Epoki w historiozofii Augusta Cieszkowskiego*; **mgr Kamil Szymański** (Polska – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin), *Osobliwość jako kategoria historiozoficzna?*

Porządek obrad sekcji II obejmował pięć referatów: **dr Elżbieta Struzik** (Polska – Uniwersytet Śląski, Katowice), *Wizje przyszłości człowieka z perspektywy posthumanizmu*; **dr Mariusz Oziębłowski** (Polska – Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie), *Doświadczenie katastrofy w historiozofii Stanisława Ignacego Witkiewicza*; **dr Paweł Sznajder** (Polska – Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), *Spór o rozumienie pojęcia dziejów efektywnych (Wirkungsgeschichte) w filozofii hermeneutycznej i postmodernizmie*; **mgr Emil Antipow** (Polska – Uniwersytet Jagielloński), *Dzieje pomiędzy postępem a regresem, czyli kręta droga ku Bogu w refleksji ks. Stanisława Chołoniewskiego (1791–1846)*; **mgr Tomasz Tatar** (Polska – Akademia Ignatianum, Kraków), *Bóg i człowiek na drogach historii. Główne idee historiozofii M. Bierdiajewa*.

Sekcja III obradowała wokół kwestii podejmowanych w następujących referatach: **Mgr. Slavomíra Rapčanová** (Slovensko – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre), *Hinduistický nacionalizmus: náboženské menšiny a antikonzervatívne zákony*; **mgr Jan Molina** (Polska – Uniwersytet Warszawski), *Klerkizm i rewizjonizm – wpływ koncepcji „zdrady klerków” Juliána Bandy na ewolucję ideową Leszka Kołakowskiego*; **mgr Aleksandra Kondrat** (Polska – Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń), *Психология смысла Виктора Эмиля Франкла. Анализ Дмупра Леонтьева*; **mgr Piotr Banach** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Zasada niesprzeczności i jej etyczno-praktyczne uzasadnienie*; **mgr Anastazja Cheiz** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Topologiczny model filozofii Gilles’a Deleuze’a wobec modelu historycznego*.

Każda z sekcji tematycznych obradowała do przerwy obiadowej. W godzinach popołudniowych odbyła się natomiast sesja plenarna poświęcona pamięci Profesora Stefana Symotiuka (1943–1996). Obradom przewodniczyła **prof. dr hab. Jadwiga Mizińska** (Polska – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin) wygłaszając referat otwierający sesję zatytułowany „*Myślenie niespokojne*” Stefana Symotiuka. Kolejnymi prelegentami byli: **dr hab. Jacek Breczko** (Polska – Uniwersytet Medyczny, Białystok), *Pasjonat i wizjoner. Wspomnienie o Stefanie Symotiuku i jego wizji przeszłych i przyszłych dziejów ludzkości*; **dr Iwona Zakrzewska** (Polska), *Profesor Stefan Symotiuk – wszystko co ludzkie*; **prof. UWM dr hab. Józef Dębowski** (Polska – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn), *Czy człowiek jest istotą nadenergetyczną? Stefana Symotiuka „prawo trzech stadiów”*; **prof. UR dr hab. Artur Mordka** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Stefana Symotiuka ejdetyka przedmiotów*; **prof. UR dr hab. Przemysław Paczkowski** (Polska – Uniwersytet Rzeszowski), *Znaczenie formy w filozofii*. Głos w dyskusji, mającej charakter wspomnieniowy, zabrali także: dr Józef Duda, prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz, Jan Stępień, prof. dr hab. Maria Szyszkowska. Reminiscencję (a przez tę, także – dla wielu obecnych na spotkaniu – poznanie) osoby Profesora S. Symotiuka umożliwiły dodatkowo (prezentowane przez moderatorkę dyskusji – prof. dr hab. Jadwigę Mizińską) albumy z fotografiami upamiętniającymi chwile z Jego życia, a także liczne osobiste notatki z wymownymi, choć niedokończonymi myślami ich autora.

Wieczór wspomnień, ale także wspólnych rozmów o przyszłości zwieńczyła biesiada słowiańska w sali kolumnowej i na tarasie pałacu Żaluskich. Wprowadzeniem w nastrój biesiadowania był wspólny, symboliczny toast kieliszkiem wina oraz – przy blasku świec, akompaniamentem wieczornego cykania świerszczy i barytonu żab oraz tańczącego subtelnie wiatru w otwartych oknach pałacu – deklamacja (przez piszącą te słowa) wybranych utworów Jana Stępnia. Wieczornemu biesiadowaniu na tarasie pałacu sprzyjała letnia, pogodna aura, jak i „słowiańska dusza” jej uczestników.

Na czwarty, a zarazem ostatni dzień konferencji (30.06.2017) zaplanowano obrady porannej sesji plenarnej, której przewodniczył **prof. dr hab. Andrzej**

L. Zachariasz. Program obejmował następujące wystąpienia: **доц. Александр А. Побережный** (Rosja – Курская Государственная Сельскохозяйственная Академия), *Особенности конструктивистского подхода к исторической науке*; **ks. dr hab. Mirosław Pawliszyn** (Polska – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn), *Mała chrystologia Leszka Kołakowskiego. O różnym spojrzeniu na historię i terażniejszość*; **доц. Людмила Литвинюк** (Ukraina – Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського), *Людина у відношенні до історії та уявлення про майбутнє: контекст біографічного навчання*; **dr hab. Piotr Bartula** (Polska – Uniwersytet Jagielloński) *Wywiad z Makbetem*; **канд. наук Александр Мелихов** (Rosja – зам. главного редактора журнала «Нева», Санкт-Петербург), *История научная и история воодушевляющая*; **dr hab. Jacek Breczko** (Polska – Uniwersytet Medyczny, Białystok), *Przyszłość cywilizacji zachodniej i ludzkości – prognoza krótkoterminowa i długoterminowa (liberalizm z moralnym kręgosłupem jako wyzwanie naszych czasów oraz kilka refleksji dotyczących czasów zaprzyszłych)*. Dyskusja tego dnia miała jednakże nieco inny przebieg niż ujęta w programie. W dniach poprzednich uczestnicy konferencji, w szczególności ci, którzy niejednokrotnie brali udział w tego rodzaju dyskusjach, wyrazili potrzebę zorganizowania obrad Okrągłego Stołu Filozofów Krajów Słowiańskich. Dodam, że ta forma dyskusji towarzyszyła każdej z dotychczasowych konferencji. Jednakże z uwagi na napięty program została ona z jego porządku wyłączona. Wychodząc jednakże na przeciw oczekiwaniom obrady Okrągłego Stołu Filozofów Krajów Słowiańskich odbyły się ostatniego dnia konferencji w czasie zaplanowanym na sesję plenarną. Referaty ujęte w programie na ten czas zostały wygłoszone przez obecnych w dniach poprzednich. Przedłużało to wprawdzie obradowanie wcześniejszych sesji lecz jednocześnie umożliwiło „wygospodarowanie” czasu na dodatkową debatę. Tematem wiodącym obrad Okrągłego Stołu Filozofów Krajów Słowiańskich (zgodnie z propozycją zamieszczaną w anonsie konferencji) był problem tego *Czy sztuczna inteligencja wyeliminuje człowieka z kreacji świata?* Obradom przewodniczył i jako pierwszy podjął kwestie naznaczone tematem dyskusji prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz. Głos zabraли także m.in.: prof. dr hab. Marek Łagosz, prof. UR dr hab. Andrzej Niemczuk, mgr Kamil Szymański, prof. dr hab. Jadwiga Mizińska, dr hab. Piotr Bartula, dr Katarzyna M. Cwynar, prof. dr hab. Maria Szyszkowska, Jan Stępień. Jednym z głównych wątków dyskusji była kwestia roli nauki i filozofii w kulturze współczesnej. Podejmowano problem dotychczasowego znaczenia tych dziedzin w rozwoju cywilizacyjnym kultury europejskiej. Stawiano także pytania, podejmując jednocześnie próbę odpowiedzi, o znaczenie tego rodzaju aktywności człowieka w perspektywie rozwoju sztucznej inteligencji. Rozważano kwestie związane z oddziaływaniem tej ostatniej na nowe możliwości działania człowieka, ale także problem zagrożeń z niej wynikających dla człowieka. Dyskusja nie tyle sprowadzała się do jednoznacznego rozstrzygnięcia głównego problemu wyznaczającego

charakter dyskusji lecz wskazywała potrzebę podejmowania namysłu filozoficznego a przez ten racjonalizację kształtowanej rzeczywistości. Obrady trwały do południa. Po krótkim podsumowaniu czterodniowych dyskusji prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz podziękował wszystkim uczestnikom za ich udział w konferencji, wyrażając nadzieję na kontynuację tego przedsięwzięcia i jednocześnie zapraszając do nadsyłania artykułów oraz wypowiedzi podczas debaty „okrągłego stołu” celem publikacji na łamach Pisma „ΣΟΦΙΑ”. Tak jak otwarcie, tak także zamknięcie obrad kolejnej konferencji filozofów krajów słowiańskich zasygnalizował dźwięk miniatury dzwonu nowogrodzkiego.